

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра дошкільної і початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Навчально-наукового

інституту педагогіки і психології

ПЕДАГОГІКИ І

ПСИХОЛОГІЇ

№1

СЕРПЕНЬ 2024

Навчально-наукового

інституту педагогіки і психології

Світлана КОНДРАТЮК

28 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

спеціальність **012 Дошкільна освіта**

освітньо-професійна програма Дошкільна освіта

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією ННІПП

28 серпня 2024 р.

Голова _____

Юлія БОНДАРЕНКО, доктор
педагогічних наук, професор

Суми – 2024

Розробник: Харькова Євдокія Дмитрівна, к. пед. н., доцент кафедри дошкільної і початкової освіти

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри дошкільної і початкової освіти

Протокол № 1 від «28» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри
к. пед. н., доцент кафедри
дошкільної і початкової освіти

Наталія ПАВЛУЩЕНКО

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	бакалавр	Нормативна	
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
		1 сем	1 сем
		18 год	2 год
		Практичні	
		1 сем.	1 сем
		22 год	2 год
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		48 год	80 год
		Вид контролю: 1-семестр – залік	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: сформувати у студентів цілісне уявлення про вищий навчальний заклад, знання про організаційно-управлінські аспекти їхньої фахової підготовки майбутньої професійної діяльності.

Завдання курсу: ознайомити студентів з актуальними проблемами вищої освіти в Україні, сутність Болонського процесу, його мета і завдання; ознайомити з формами та основними напрямками в організації навчального процесу у ВНЗ; значення педагогічної професії в сучасному суспільстві; надати уявлення про самостійну роботу студентів, сформувати вміння працювати з науковою та науково-методичною літературою; виховувати інтерес до обраної спеціальності, прагнення досконало оволодівати теоретичними знаннями та практичними вміннями, сумлінно виконувати обов'язки студента; сприяти формуванню педагогічної культури студентів, розвитку творчого мислення на основі розширення загального наукового світогляду в галузі вибраної професії; створити оптимальні умови формування духовної культури студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- ключові поняття курсу;
- розуміти місце і значущість різних форм і видів навчальних занять у вищому навчальному закладі;
- особливості педагогічної діяльності;
- вимоги до особистості педагога сучасного дошкільного навчального закладу;
- критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.

уміти:

- раціонально й науково обґрунтовано організовувати власну самостійну роботу; працювати з каталогами, довідниками, бібліографічними виданнями, фондами бібліотеки;
- активно працювати на лекціях і семінарських заняттях;

- аналізувати наукову та методичну літературу, писати конспекти, анотації, реферати тощо; виконувати індивідуальні навчально-дослідні завдання;
- приймати участь у дискусії, вести діалог, полілог;
- вміти обґрунтовано доводити власні судження, здійснювати самоконтроль досягнень з вивчення цієї навчальної дисципліни.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані програмні компетентності (відповідно освітньо-професійної програми Дошкільна освіта), а саме:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	
КЗ-3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
КЗ-5	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
КЗ-6	Здатність до міжособистісної взаємодії.
КЗ-7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	
ФК-1	Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.
ФК-2	Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).
ФК-3	Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.
ФК-7	Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).
ФК-16	Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.
ФК-17	Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці

ФК-18	Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.
ФК-19	Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.
ФК-20	Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Курс передбачає проведення лекційних, практичних занять та організацію самостійної роботи студентів. На лекції логічно й послідовно викладаються найбільш загальні наукові питання програми. Практичні заняття спрямовані на засвоєння студентами практичних умінь і навичок. Самостійна робота спрямована на поглиблене вивчення програмового матеріалу. Контроль за самостійною роботою здійснюється в усіх формах аудиторних занять та в процесі індивідуальної роботи зі студентами, відповідно до розділів.

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності»

Опановуючи зазначений перелік компетентностей, студенти мають актуалізувати знання з курсів: «Дошкільна педагогіка», «Загальна педагогіка».

3. Результати навчання за навчальною дисципліною «Вступ до спеціальності»

ПРН 1	Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку.
ПРН 2	Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.
ПРН 5	Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.
ПРН 6	Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.
ПРН 9	Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний освітній простір закладу

	дошкільної освіти.
ПРН 10	Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.
ПРН 11	Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.
ПРН 12	Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.
ПРН 13	Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.
ПРН 17	Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.
ПРН 21	Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

1. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів з курсу «Вступ до спеціальності»

А (відмінно) 90-100 балів	Студент має глибокі міцні і системні знання про теорію й методика розвитку рідної мови сучасній дошкільній освіті, знає основні проблеми навчальної дисципліни, її мету та завдання. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання дисципліни. Не допускає помилок в усній та писемній формах мовлення.
В (добре) 82-89 балів	Студент має міцні ґрунтовні знання, виконує практичну роботу без помилок, але може допустити неточності в формулюванні, незначні мовленнєві помилки в наведених прикладах.
С (добре) 74-81 балів	Студент знає програмний матеріал повністю, володіє уміньми складати конспекти інтегрованих занять, тематичне планування на концептуальних засадах, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми.
D 64-73 балів (задовільно) E (задовільно) 60-63 балів	Студент знає основні теми курсу, має уявлення про теоретичні засади, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях.
FX (незадовільно) з	Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не

можливістю повторного складання) 35-59 балів	сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання.
F (незадовільно)	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											
Розділ I		Розділ II		Розділ III					СР	КР	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	25	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5			

3. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік, тестування, творчі завдання, презентації результатів виконаних завдань, оцінка самостійної роботи студентів.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ I. Вища педагогічна освіта в Україні

Тема 1. Система освіти в Україні

Тема 2. Забезпечення професійної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах.

Тема 3. Вищий навчальний заклад центр професійної підготовки

Тема 4. Організація навчального процесу у ЗВО

Розділ II. Організація самостійної роботи студентів

Тема 5. Самостійна робота студентів у системі навчального процесу ЗВО.

Тема 6. Організація самостійної роботи студентів спеціальності «Дошкільна освіта».

Тема 7. Характеристика педагогічного процесу у ЗВО

Розділ III. Педагогічна діяльність та особистість педагога

Тема 8. Сутність та зміст професійної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти.

Тема 9. Особистість педагога сучасного закладу дошкільної освіти. Особливості роботи вихователя з дітьми дошкільного віку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Усього	Денна форма					Заочна форма				
		у тому числі					Усього	у тому числі			
		Лекції	Практичні	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота		Лекції	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Модуль 1											
Розділ 1. Вища педагогічна освіта в Україні											
Тема 1. Система освіти в Україні	9	2	2	-		5	10	-	-	-	10
Тема 2. Забезпечення професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти.	9	2	2	-		5	10	-	-	-	10
Тема 3. Вищий навчальний заклад центр професійної підготовки	9	2	2			5	10				10
Тема 4. Організація навчального процесу у ЗВО	9	2	2			5	10				10
Розділ 2. Організація самостійної роботи студентів											
Тема 5. Самостійна робота студентів у системі навчального процесу ЗВО.	9	2	2	-		5	10	-	-	-	10
Тема 6. Організація самостійної роботи студентів спеціальності «Дошкільна освіта».	9	2	2	-		5	10	-	-	-	10
Тема 7. Характеристика педагогічного процесу у ЗВО	9	2	2			5	10				10
Розділ 3. Педагогічна діяльність та особистість педагога											
Тема 8. Сутність та	14	2	4	-		8	7	2	-	-	5

зміст професійної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти.												
Тема 9. Особистість педагога сучасного закладу дошкільної освіти. Особливості роботи вихователя з дітьми дошкільного віку.	13	2	4	-	2	5	7	-	2	-	5	
Усього годин	90	18	22	-	2	48	84	2	2	-	80	

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Система освіти в Україні	2
2	Тема 2. Забезпечення професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти.	2
3	Тема 3 Вищий навчальний заклад центр професійної підготовки	2
4	Тема 4. Організація навчального процесу у ЗВО	2
5	Тема 5. Самостійна робота студентів у системі освітнього процесу ЗВО.	2
6	Тема 6. Організація самостійної роботи студентів спеціальності «Дошкільна освіта».	2
7	Тема. 7. Характеристика педагогічного процесу у ЗВО	2
8	Тема 8. Сутність та зміст професійної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти.	2
9	Тема 9. Особистість педагога сучасного закладу дошкільної освіти. Особливості роботи вихователя з дітьми дошкільного віку.	2
	Разом	18

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Система освіти в Україні	2
2	Тема 2. Забезпечення професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти.	2
3	Тема 3 Вищий навчальний заклад центр професійної підготовки	2
4	Тема 4. Організація навчального процесу у ЗВО	2
5	Тема 5. Самостійна робота студентів у системі освітнього процесу ЗВО.	2
6	Тема 6. Організація самостійної роботи студентів спеціальності «Дошкільна освіта».	2
7	Тема. 7. Характеристика педагогічного процесу у ЗВО	2
8	Тема 8. Сутність та зміст професійної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти.	4
9	Тема 9. Особистість педагога сучасного закладу дошкільної освіти. Особливості роботи вихователя з дітьми дошкільного віку.	4
	Разом	22

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Система освіти в Україні.	5
2	Тема 2. Забезпечення професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти.	5
4	Тема 3. Заклад вищої освіти центр професійної підготовки педагогів.	5
	4. Організація освітнього процесу у ЗВО	5
5	Тема 5. Самостійна робота студентів у системі освітнього процесу ЗВО.	5
	Тема 6. Організація самостійної роботи студентів спеціальності «Дошкільна освіта».	5
	Тема. 7. Характеристика педагогічного процесу у ЗВО	5

	Тема. 8. Основні форми навчання у ЗВО.	8
	Тема 9. Сутність та зміст професійної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти.	5
	Разом	48

8. Рекомендовані джерела інформації

Базова (основна)

1. Болонський процес: нормативно-правові документи. К.: видав ЄУ. 2022. 102 с.
2. Вакуленко В.М. Готовність майбутнього педагога до практичної діяльності В.М.Вакуленко. *Проблеми сучасної педагогічної освіти*: сер: Педагогіка і психологія. Ялта: РВВ КДПІ, 2021. Вип. 6, ч1. С. 116-122.
3. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2022. 224с.
4. Державна програма «Вчитель». *Директор школи*. 2022. №23-24 (червень) – С. 3-23.
5. Дошкільна освіта: словник-довідник. Упор. К.Л. Крутій, О.О. Фунтікова. Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2020. 324 с.
6. Закон України «Про охорону дитинства» 2021. №2402. 111с.
7. Закон України «Про вищу освіту». *Освіта*. 2020. 20-27 лютого. С. 5-12.
8. Закон України «Про вищу освіту»: Науково-практичний коментар. За заг. ред. В.Г. Кременя. К.: МОН України, 2022. 328 с.
9. Загородня Л.П. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2020. 319, с.
10. Клепиков О.І. Основи творчості особи: *Навч. посібник* [для студентів вузу]. К.: Вища школа, 2021. 296 с.
11. Педагогічна творчість і майстерність: Хрестоматія. ІЗМН, 2020.
12. Поніманська Т.І. Підготовка педагогічних кадрів для системи дошкільної освіти. *Дошкільна педагогіка*. К., 2022. 456 с.

13. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії. Тернопіль: Навчальна книга. 2021. С. 84-112.
14. Бурма Г.В. Педагогічна практика першокурсників: Методичні рекомендації для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» денна та заочна форма навчання. Х.: ТОВ «Курсор», 2023. 25 с.
15. Беленька Г.В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання: монографія. К.: Світич, 2021.
16. Вайніленко Т.В. Основи професійного самовдосконалення педагога: Методичні рекомендації. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2022. 20 с.
17. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності): *Навчальний посібник*. Київ: Центр навчальної літератури, 2022. 168 с.

Допоміжна література

1. Андрущенко В. Теоретико-методологічні засади реформування вищої освіти в Україні. *Педагогічна газета*. 2020. №12 (грудень). С. 1-3.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: історія, теорія: підручник для студентів, аспірантів. К.: Либідь, 2020. 500 с.
3. Алексюк А.М. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання: навчальний посібник. К.: ІСДО, 2021. 336 с.
4. Арват Ф.С. Культура спілкування: навчально-методичний посібник. К.: ІЗМН., 2021. 328 с.
5. Беленька Г. Дещо про педагогічну компетентність. *Дошкільне виховання*. 2021. №12. С.24.
6. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. К, ВВП «Компас», 2022. 64 с.
7. Мороз О.Г. Перші кроки до майстерності. К: *Знання України*, 2022. 112 с.